

Predmet C-632/22**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

10. listopada 2022.

Sud koji je uputio zahtjev:

Tribunal Supremo (Španjolska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

7. listopada 2022.

Žalitelj:

AB Volvo

Druga stranka u žalbenom postupku:

Transsaqui S. L.

Predmet glavnog postupka

Preispitivanje presude – „Prijevarena konstrukcija” – Zabranjeni sporazum o kamionima – Postupci za naknadu štete zbog povrede prava tržišnog natjecanja – Tuženik sa sjedištem u drugoj državi članici – Pismo dostavljeno u sjedište tuženikova društva kćeri koje se nalazi u istoj državi članici kao i tužitelj – Poduzetnička jedinica

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Zahtjev za prethodnu odluku koji se odnosi na tumačenje – Članak 267. UFEU-a – Članci 47. i 53. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Pravo na djelotvoran pravni lijek – Članak 101. UFEU-a

Prethodna pitanja

1. – Može li se, u okolnostima spora koji se odnosi na zabranjeni sporazum o kamionima koji se opisuju u ovoj odluci, članak 47. Povelje Europske unije o

temeljnim pravima, u vezi s člankom 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, tumačiti na način da se propisno izvršenom smatra dostava pismena društvu majci protiv kojeg je podnesen zahtjev za naknadu štete uzrokovane djelovanjem kojim se ograničava tržišno natjecanje, ako su se ta pismena dostavila (ili pokušala dostaviti) u sjedište društva kćeri koje se nalazi u državi u kojoj se vodi sudski postupak, a društvo majka, koje ima sjedište u drugoj državi članici, nije se pojavilo pred sudom, nego se oglušilo na poziv?

2. – U slučaju potvrdnog odgovora na prethodno navedeno pitanje, je li to tumačenje članka 47. Povelje u skladu s njezinim člankom 53. s obzirom na sudsku praksu Tribunala Constitucional (Ustavni sud, Španjolska) koja se odnosi na dostavu pismena društvima majkama sa sjedištem u drugoj državi članici u sporovima o zabranjenim sporazumima o kamionima?

Navedene odredbe prava Unije i sudska praksa Unije

Povelja Europske unije o temeljnim pravima.

Članak 47.: „Svatko čija su prava i slobode zajamčeni pravom Unije povrijeđeni ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom, u skladu s uvjetima utvrđenima ovim člankom.

Svatko ima pravo da zakonom prethodno ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. Svatko ima mogućnost biti savjetovan, branjen i zastupan.”

Članak 52. stavak 3.: „U onoj mjeri u kojoj ova Povelja sadrži prava koja odgovaraju pravima zajamčenima Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, značenje i opseg primjene tih prava jednaki su onima iz spomenute Konvencije. Ova odredba ne sprječava pravo Unije da pruži širu zaštitu.”

Ugovor o funkcioniranju Europske unije. Članak 101.

Direktiva 2014/104/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete prema nacionalnom pravu za kršenje odredaba prava tržišnog natjecanja država članica i Europske unije. Članak 17. stavak 1.

Uredba (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima („dostava pismena”), i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000.

Članak 5. Prevođenje pismena.

„Tijelo za slanje kojem podnositelj zahtjeva prosljeđuje pismeno za slanje upozorava podnositelja zahtjeva da naslovnik može odbiti primitak pismena koje se dostavlja ako ono nije napisano na jednome od jezika iz članka 8.

Podnositelj zahtjeva snosi sve troškove prevođenja prije slanja pismena, ne utječući na moguću kasniju odluku suda ili nadležnoga tijela u vezi s obvezom podmirivanja tih troškova.”

Uredba (EU) 2020/1784 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2020. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (dostava pismena). Članak 9.

Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima. Članak 45. stavak 1. točka (b)

Presuda Suda od 6. listopada 2021., predmet C-882/19, EU:C:2021:800, t. 33. do 37., 39., 41., 43., 51. i 52.

Presuda Suda od 2. ožujka 2017., predmet C-354/15, EU:C:2017:157, t. 72.

Presuda Suda od 16. rujna 2015., predmet C-519/13, EU:C:2015:603, t. 24., 30. do 33. i 43.

Presuda Suda od 8. svibnja 2008., C-14/07, EU:C:2008:264, t. 64., 76. i 78.

Presuda Suda od 26. veljače 2013., predmet C-399/11, EU:C:2013:107, t. 55. i sljedeće

Presude Europskog suda za ljudska prava od 19. ožujka 1997., Hornsby protiv Grčke (CE:ECHR:1997:0319JUD001835791, t. 40. i 41.) i od 26. veljače 2002., Del Sol protiv Francuske (CE:ECHR:2002:0226JUD004680099, t. 21.)

Navedene odredbe nacionalnog prava i nacionalna sudska praksa

Constitución española (španjolski Ustav).

Članak 24.

„1. Svi imaju pravo na djelotvoran pravni lijek pred sucima i sudovima u ostvarivanju svojih legitimnih prava i interesa, pri čemu ni u kojem slučaju ne smije doći do povrede prava na obranu.

2. Jednako tako, svi imaju pravo na pristup redovnom sudu koji je ustanovljen zakonom, pravo na obranu i pristup odvjetniku, pravo na informiranost o optužbama podnesenim protiv njih, pravo na javno suđenje bez nepotrebnog odlaganja i uz sva jamstva, pravo na podnošenje relevantnih dokaza u svoju

obranu, pravo da sami sebe ne izlože kaznenom progonu, pravo na nepriznavanje krivnje i pravo na pretpostavku nedužnosti.”

Ley 1/2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil (Zakon 1/2000 od 7. siječnja o građanskom postupku).

Članak 155.: „Obavješćivanje stranaka koje još nisu stupile pred sud ili koje nemaju zastupnika. Adresa za dostavu.”

„1. Ako stranke nemaju zastupnika ili ako je riječ o prvoj dostavi pismena ili pozivu tuženiku, obavijesti se šalju na adresu za dostavu stranaka u postupku.

[...]

3. Za potrebe obavješćivanja kao adresa za dostavu može se navesti adresa koja se nalazi u općinskom registru stanovnika ili adresa koja je službena u druge svrhe, kao i adresa koja se nalazi u službenom registru ili u publikacijama strukovnih organizacija, ako je riječ, redom, o poduzetnicima ili drugim subjektima ili osobama koje obavljaju djelatnost za koju je obvezno članstvo u takvoj organizaciji. Kao adresa za dostavu u navedene svrhe može se navesti i stalno mjesto obavljanja profesionalne djelatnosti ili rada.

[...]

Ako je tužba podnesena protiv pravne osobe, za potrebe dostave može se navesti i adresa bilo koje osobe koja je voditelj, direktor ili opunomoćenik trgovačkog društva ili predsjednik, član ili voditelj skupštine bilo kojeg udruženja koje se navodi u službenom registru: članak 510. stavak 1. točka 4. i članak 394. stavak 2.”.

Članak 510. stavak 1. točka 4.:

„Preispitivanje pravomoćne presude moguće je:

4. ako je ona ishodena nepravedno podmićivanjem, nasiljem ili prijevarnom konstrukcijom.

Ley 15/2007, de 3 de julio, de Defensa de la Competencia (Zakon 15/2007 od 3. srpnja o zaštiti tržišnog natjecanja). Članci 71. i 72. Tim člancima u biti se prenose članci 2. i 3. Direktive 2014/104, koji se odnose na odgovornost za povrede prava tržišnog natjecanja i pravo oštećenika na naknadu štete.

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Društvo TRANSSAQUI, S. L. (u daljnjem tekstu: TRANSSAQUI) podnijelo je 12. srpnja 2018. Juzgadu de lo Mercantil n.º 1 de Valencia (Trgovački sud br. 1 u Valenciji, Španjolska) tužbu protiv švedskog društva AB VOLVO u kojoj traži naknadu štete nastale zbog preplate prilikom kupnje dvaju vozila 2008. do koje je

došlo zbog zabranjenog sporazuma o kamionima, koji je utvrđen u postupku zbog povrede koji je pokrenula Europska komisija.

- 2 Kao pravnu osnovu svoje tužbe društvo TRANSSAQUI istaknulo je članke 72. i 76. španjolskog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Zakon 15/2007), Odluku Komisije od 19. srpnja 2016. u vezi s postupkom na temelju članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (Predmet AT.39824 – Kamioni), kojom su, među ostalim, društvu AB VOLVO izrečene novčane kazne zbog povreda prava tržišnog natjecanja, i Direktivu 2014/104/EU. Tražena naknada iznosila je 24 420,69 eura, kao visina navedene preplate.
- 3 Iako se sjedište društva AB VOLVO nalazi u Švedskoj, 405 08 Göteborg, tužitelj je kao tuženikovo sjedište u svrhu dostave pismena za odgovor na tužbu naveo sjedište njegova društva kćeri u Španjolskoj, društva VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. (*sociedad anónima unipersonal* (dioničko društvo s jednim članom)), koje se nalazi u Ulici Basuari 7-9, Madrid (Španjolska).
- 4 Nakon što je Juzgado de lo Mercantil núm. 1 de Valencia (Trgovački sud br. 1 u Valenciji) prihvatio postupanje po tužbi, u sjedište društva VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. u Ulici Basuari 7-9 u Madridu preporučenom poštom poslana je preslika tužbe i uz nju podnesenih dokumenata. Međutim, primitak pismena odbijen je uz rukom pisanu napomenu u kojoj se ističe sjedište društva AB VOLVO u Švedskoj, zbog čega je Juzgado de lo Mercantil núm. 1 de Valencia (Trgovački sud br. 1 u Valenciji) odobrio društvu TRANSSAQUI saslušanje kako bi se o tome očitovalo. Ono je tvrdilo da je postupanje društva VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U., odnosno odbijanje primitka pismena radi odgovora na tužbu podnesenu protiv društva AB VOLVO, tek zlonamjeran manevar kako bi se postupak oduljio, s obzirom na to da potonje društvo drži 100 % kapitala u prvonavedenom društvu, pa ona, u skladu s pravom tržišnog natjecanja, čine jednog poduzetnika. Juzgado de lo Mercantil núm. 1 de Valencia (Trgovački sud br. 1 u Valenciji) odlukom od 22. svibnja 2019. naložio je da se tuženom društvu AB VOLVO pismeno dostavi u sjedište njegova društva kćeri VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U., u skladu s „načelom poduzetničke jedinice”.
- 5 Pismeno se pokušalo dostaviti u navedeno sjedište posredstvom madridskih sudova 5. rujna 2019., ali ga je odvjetnik koji se predstavio kao „zakonski zastupnik društva VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U.” odbio primiti, pri čemu je tvrdio da dostavu treba izvršiti u sjedište društva AB VOLVO u Švedskoj. Drugi pokušaj madridskih sudova da dostave pismeno u isto sjedište društva kćeri u Madridu, Ulica Basuari 7-9, uspio je 30. listopada 2019. kad ga je zaprimila osoba koja se predstavila kao pravni savjetnik.
- 6 Budući da je Juzgado de lo Mercantil núm. 1 de Valencia (Trgovački sud br. 1 u Valenciji) smatrao da je pismeno propisno dostavljeno i tuženik obaviješten, a društvo AB VOLVO nije se pojavilo pred sudom u za to predviđenom roku, utvrđena je njegova ogluha i postupak je nastavljen. O toj se odluci pokušalo obavijestiti društvo AB VOLVO u sjedištu njegova društva kćeri VOLVO

GROUP ESPAÑA, S. A. U., ali ono je ponovno odbilo zaprimiti obavijest jer adresa sjedišta nije bila točna. Juzgado de lo Mercantil núm. 1 de Valencia (Trgovački sud br. 1 u Valenciji) 26. veljače 2020. donio je presudu kojom se prihvaća tužba društva TRANSSAQUI i društvu AB VOLVO nalaže da potonjem društvu isplati naknadu štete u iznosu od 24 420,69 eura, uvećanom za zakonske kamate, i da snosi troškove.

- 7 Juzgado de lo Mercantil núm. 1 de Valencia (Trgovački sud br. 1 u Valenciji) obavijestio je društvo AB VOLVO o navedenoj presudi preporučenim pismom poslanim u sjedište društva kćeri u Madridu, Ulica Basauri 7-9, koje je zaprimila osoba koja se nalazila na navedenoj adresi i potpisala potvrdu o primitku 10. ožujka 2020. Nakon toga, budući da je presuda postala pravomoćna, na zahtjev društva TRANSSAQUI provedena je procjena troškova, koji su konkretno uključivali nagrade za rad odvjetnika i zastupnika te naknade za stručno izvješće podneseno uz tužbu. Sud je poslao obavijest društvu AB VOLVO u navedeno sjedište u Madridu kako bi se očitovalo, za što je potpisana potvrda o primitku. Budući da je smatrao da tuženik nije osporavao troškove u za to predviđenom roku, sud ih je potvrdio u visini od 8310,64 eura te je o svojoj odluci obavijestio društvo AB VOLVO preporučenim pismom poslanim u navedeno sjedište društva kćeri u Madridu, pri čemu je potpisana pripadajuća potvrda o primitku. Na zahtjev društva TRANSSAQUI pokrenuto je izvršenje presude uz platni nalog na teret imovine društva AB VOLVO na temelju sudskih odluka, o kojima je 17. ožujka 2021. poslana obavijest u sjedište društva kćeri VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. u Ulici Basauri 7-9 u Madridu.
- 8 U uzastopnim dopisima upućenima Juzgadu de lo Mercantil núm. 1 de Valencia (Trgovački sud br. 1 u Valenciji), kao odgovor na svaki pokušaj dostave sudskih dokumenata, društvo VOLVO GROUP ESPAÑA S. A. U. objašnjavalo je razloge zbog kojih je odbilo zaprimiti pismena i obavijesti upućene društvu AB VOLVO, čije se sjedište nalazi u Švedskoj. Konkretno, tvrdilo je, kao prvo, da se pravna osobnost društava VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. i AB VOLVO, iako su ona dio jedne grupe poduzetnika, razlikuje i da prvonavedeno društvo nema status voditelja potonjeg društva niti je ovlašteno za primitak pismena u njegovo ime; kao drugo, da se u skladu sa španjolskim postupovnim propisima pismeno tuženiku mora dostaviti u njegovo sjedište, a da su španjolski sudovi u okviru sporova koji se odnose na zabranjene sporazume o kamionima odlučili da je propisna dostava pismena koja se izvršava u sjedište tuženog društva majke koje se nalazi u drugoj državi članici, a ne u sjedište društva kćeri u Španjolskoj, neovisno o povezanosti tih društava; kao treće, da se pismeno, u slučajevima u kojima tuženo društvo ima sjedište u drugoj državi članici Europske unije, mora dostaviti u skladu s Uredbom (EZ) br. 1393/2007 te, kao četvrto, da tužitelj ne može zaobići pravila kojima se uređuje dostava pismena i navesti zamjenske adrese koje nisu povezane s tuženikom jer bi to u protivnom, u skladu s člankom 510. stavkom 1. točkom 4. Zakona o građanskom postupku, bio razlog za preispitivanje presude koja se donese ili bi moglo dovesti do donošenja presude u odsutnosti tuženika koja se možda ne prizna u drugoj državi članici u skladu s člankom 45. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) br. 1215/2012.

- 9 Društvo AB VOLVO je 15. lipnja 2021. sudu koji je uputio zahtjev podnijelo zahtjev za preispitivanje pravomoćne presude, koju je Juzgado de lo Mercantil n.º 1 de Valencia (Trgovački sud br. 1 u Valenciji) donio u odsutnosti tuženika, a kojom mu se nalaže da društvu TRANSSAQUI nadoknadi štetu zbog povrede prava tržišnog natjecanja. Tvrdilo je da navedeni zahtjev podnosi u zakonskom roku od tri mjeseca od upoznavanja s razlogom za preispitivanje jer je za osuđujuću presudu „saznalo posredno” u trenutku dostave odluka o izvršenju presude koja je obavljena u sjedištu njegova društva kćeri u Španjolskoj 17. ožujka 2021.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka

- 10 U zahtjevu za preispitivanje društvo AB VOLVO poziva se na „prijevarnu konstrukciju” u smislu članka 510. stavka 1. točke 4. Zakona o građanskom postupku, u skladu s kojim je „[p]reispitivanje pravomoćne presude moguće [...] ako je ona ishodena nepravedno [...] prijevarnom konstrukcijom”. To djelovanje odnosi se na to da je sudu proslijeđena adresa za dostavu pismena koja nije sjedište društva AB VOLVO u Švedskoj, nego sjedište društva kćeri u Španjolskoj, zbog čega je tuženik osuđen u odsutnosti i nije imao mogućnost obrane u postupku. Društvo AB VOLVO usto tvrdi da, čak i kad bi se moglo smatrati da se dostavom pismena društvu majci u sjedište društva kćeri u državi članici u kojoj se vodi spor poštuju zahtjevi koji proizlaze iz članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), treba priznati da se u pravnom poretku države članice utvrđuje razina zaštite temeljnog prava koja je viša od one koja proizlazi iz navedene povelje. Prema tome, društvo AB VOLVO smatra da u ovom slučaju treba poštovati standardnu razinu zaštite djelotvornog pravnog lijeka koju je utvrdio španjolski Tribunal Constitucional (Ustavni sud), koja je viša od najnižeg standarda koji se propisuje Poveljom u pogledu dostave pismena društvima majkama kako bi se pojavila pred sudom i odgovorila na tužbu. Naime, u skladu s člankom 53. Povelje, „[n]ijedna odredba ove Povelje ne smije se tumačiti kao ograničavanje ili nepovoljno utjecanje na ljudska prava i temeljne slobode, na način na koji ih u njihovim područjima primjene priznaju [...] ustavi država članica”.
- 11 S druge strane, društvo TRANSSAQUI smatra da se društvo AB VOLVO koristi zlonamjernom strategijom u postupku i da ga samo nastoji oduljiti zbog mnogobrojnih tužbi koje su podnijeli mali i srednji poduzetnici zbog zabranjenog sporazuma o kamionima. Prema mišljenju društva TRANSSAQUI, tuženo društvo majku i njezino društvo kćer u Španjolskoj za potrebe prava tržišnog natjecanja treba smatrati jednim poduzetnikom iako imaju različitu pravnu osobnost. Usto ističe da se, za razliku od prethodnih pokušaja dostave sudskih dokumenata, koji su izvršeni radi ekonomičnosti postupka, smatralo da je društvo AB VOLVO obaviješteno o postojanju osuđujuće presude koja je u postupku izvršenja iako je navedena obavijest o tome dostavljena u sjedište društva VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. Društvo TRANSSAQUI pak tvrdi da, s obzirom na to da je ono mali poduzetnik koji se bavi cestovnim prijevozom kojeg je pogodila

gospodarska kriza, da je morao platiti troškove prijevoda, kao što se to zahtijeva Uredbom (EZ) br. 1393/2007, ne bi mogao podnijeti tužbu kako bi zahtijevao naknadu štete koju je pretrpio zbog postojanja zabranjenog sporazuma o kamionima.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 12 Nakon objave Odluke Europske komisije od 19. srpnja 2016. (Predmet AT. 39824 – Kamioni) u Španjolskoj su pokrenute tisuće sporova u kojima se potražuje naknada štete na zahtjev kupaca vozila na koje je utjecao zabranjeni sporazum o kamionima. Samo je 2021. doneseno više od 2000 prvostupanjskih presuda i više od 500 presuda u žalbenim postupcima. Tribunal Supremo (Vrhovni sud, Španjolska) 15. srpnja 2022. u evidenciji je imao 753 žalbe u kasacijskom postupku podnesene u tom području. Tužbe su u gotovo svim slučajevima podnijeli mali ili srednji poduzetnici koji su kupili veoma malen broj kamiona, ili čak samo jedan, u razdoblju tijekom kojeg je postojao zabranjeni sporazum. Poduzetnici (društva majke) koje je sankcionirala Europska komisija, od kojih nijedan nema sjedište u Španjolskoj, ugovorili su usluge važnih španjolskih odvjetničkih ureda kako bi ih branili pred sudom.
- 13 Budući da u većini sporova zahtijevani iznos nije jako visok, troškovi koje podrazumijeva prijevod tužbe i, po potrebi, priloženih dokumenata (kao što se to propisuje uredbama (EZ) br. 1393/2007 i (EU) 2020/1784 jer je riječ o tuženicima koji imaju sjedište u drugim državama članicama), a osobito stručnih izvješća, mogu biti razmjerno jako visoki. Upravo kako bi se izbjegli ti troškovi i produljenje postupka koje podrazumijeva nužna međunarodna pravosudna suradnja, tužitelji u tim sporovima često traže da se pismeno dostavi u sjedište društava kćeri u Španjolskoj, iako se sjedište tuženog društva majke, koje je sankcionirala Europska unija, možda nalazi u drugoj državi članici.
- 14 Odluke španjolskih sudova o tome u sporovima koji su dosad pokrenuti nisu ujednačene. Neki su sudovi odbili zahtjev da se pismeno dostavi u sjedište društva kćeri u Španjolskoj jer su smatrali da se ono treba dostaviti u sjedište tuženog društva majke. U drugim je slučajevima prihvaćen tužiteljev zahtjev i pismena su se pokušala dostaviti u sjedište društva kćeri u Španjolskoj jer se smatralo da će tuženo društvo majka u svakom slučaju saznati za pokrenuti sudski postupak od svojih odvjetnika.
- 15 Kad je riječ o španjolskim društvima kćerima tuženih društava majki, ona su uglavnom obijala zaprimiti pismena u svoja sjedišta, pri čemu su tvrdila da su, iako s društvom majkom čine jednog poduzetnika u skladu s pravom tržišnog natjecanja, različite pravne osobe od njega i nemaju ovlasti za primitak pismena. Nisu polučili uspjeha ni pokušaji dostave pismena uz pomoć odvjetnika koji zastupa tuženo društvo majku u Španjolskoj u drugim postupcima iste prirode.
- 16 Kad je riječ o tuženom društvu majci, ako je sud koji odlučuje u sporu smatrao da je dostava pismena u sjedište društva kćeri u Španjolskoj propisno izvršena ili da

se pokušala izvršiti zakonito, ali je odbijena, tuženo društvo majka po završetku spora često priznaje da je znalo za presudu donesenu u odsutnosti i podnosi određeni pravni lijek kako bi poništilo čitav postupak, odnosno podnosi zahtjev za preispitivanje presude zbog prijevarne konstrukcije Tribunalu Supremo (Vrhovni sud) ili ustavnu tužbu Tribunalu Constitucional (Ustavni sud).

- 17 Tribunal Constitucional (Ustavni sud) dosad je u ustavnim tužbama koje su mu podnesene donio presude u korist društava majki. Tako je u presudama br. 179/2021 od 25. listopada 2021., ES:TC:2021:179, i br. 91/2022 od 11. srpnja 2022., ES:TC:2022:91, utvrdio povredu prava društva Iveco S.p.A. na djelotvoran pravni lijek jer mu, kao tuženiku, pismeno nije dostavljeno u njegovo sjedište u Italiji, nego mu ga se pokušalo dostaviti u Španjolskoj, u sjedište njegova društva kćeri ili na adresu njegova zastupnika pred španjolskim sudovima.
- 18 Sud je u svojoj sudskoj praksi, osobito u presudi od 6. listopada 2021., predmet C-882/19, naglasio važnost korisnog učinka članka 101. UFEU-a (vidjeti točke 34. do 37.) te pojmova „poduzetnik” i „jedinствeno ponašanje na tržištu”, koji su relevantni za primjenu prava tržišnog natjecanja na grupe poduzetnika (vidjeti točke 39., 41. i 43.). Sud je zaključio da osoba oštećena protupravnim postupanjem koje se može pripisati društvu majci grupe može u određenim okolnostima zahtijevati da se utvrdi odgovornost društva kćeri (vidjeti točke 51. i 52.), odnosno kad ta dva društva čine gospodarsku jedinicu.
- 19 S druge strane, Sud je u presudi u predmetu C-354/15, u pogledu tumačenja sustava dostave drugim državama članicama sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima, s obzirom na članak 47. Povelje, utvrdio da se Uredbom br. 1393/2007 nastoji zajamčiti da se „u svakom konkretnom slučaju osigura ravnoteža između interesâ tužitelja i tuženika, adresata pismena, na način da se ciljevi učinkovitosti i brzine slanja pismena u postupku uravnoteže sa zahtjevom da se osigura primjerena zaštita prava obrane adresata tih pismena, osobito osiguravanjem stvarnog i učinkovitog preuzimanja tih istih pismena” (točka 72.).
- 20 Isto tako, Sud je u svojoj presudi u predmetu C-519/13 utvrdio da se „ci[lj] poboljšanja učinkovitosti i brzine sudskih postupaka te [...] osigura[vanja] dobro[g] sudovanj[a]” iz Uredbe br. 1393/2007 ne može postići „uz slabljenje, na bilo koji način, pravâ obrane koja pripadaju adresatima koja proizlaze iz prava na pravično suđenje, utvrđenog u članku 47. drugom stavku Povelje Europske unije o temeljnim pravima i članku 6. stavku 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda” i da nacionalni sudovi stoga moraju „paziti da se u svakom slučaju na uravnotežen način zaštite prava stranaka, uspostavljajući ravnotežu između cilja da se osigura učinkovitost i brzina dostave u interesu tužitelja i učinkovita zaštita pravâ obrane koja pripadaju adresatu” (točke 24., 30. do 33. i 43.).
- 21 Konačno, Sud je u svojoj presudi u predmetu C-399/11 odlučio o mogućnosti da se „u državi članici primijeni standardna razina zaštite temeljnih prava koja se

jamči ustavom te države kad je ona viša od razine koja proizlazi iz Povelje i da se ona, po potrebi, protivi primjeni odredbi prava Unije”.

- 22 Europski sud za ljudska prava utvrdio je pak prilikom tumačenja članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kojem odgovara članak 47. Povelje, da djelotvoran pristup pravosuđu ne može obuhvaćati tek „teoretsku ili iluzornu” mogućnost podnošenja pravnog lijeka. Vidjeti presude od 19. ožujka 1997., *Hornsby protiv Grčke* (CE:ECHR:1997:0319JUD001835791, t. 40. i 41.) i od 26. veljače 2002., *Del Sol protiv Francuske* (CE:ECHR:2002:0226JUD004680099, t. 21.).
- 23 Sud koji je uputio zahtjev dvoji u pogledu toga može li se članak 47. Povelje, u vezi s člankom 101. UFEU-a, tumačiti na način da se smatra zakonitom dostava pismena tuženom društvu majci u sjedište društva kćeri u Španjolskoj, ako se priznalo da postoji poduzetnička jedinica u smislu prava tržišnog natjecanja. S jedne strane, s obzirom na zahtjev da se tužba i opsežna popratna dokumentacija prevedu na drugi jezik, uz troškove koji pritom nastaju, i na produljenje postupka koje podrazumijeva nužna međunarodna pravosudna suradnja, može se ugroziti djelotvorna sudska zaštita subjekata na koje utječe zabranjeni sporazum o kamionima jer ona za njih predstavlja preveliko opterećenje i narušiti koristan učinak članka 101. UFEU-a. S druge strane, s obzirom na mehanizam podjele troškova u ovakvim sporovima povodom zahtjeva za naknadu štete, ne može se jamčiti da će tužitelj uvijek nadoknaditi postupovne troškove koje je platio jer je moguće da se njegovi zahtjevi ne prihvate u cijelosti i da se, prema tome, ne naloži snošenje troškova. Naime, člankom 17. stavkom 1. Direktive 2014/104 predviđa se približna procjena pretrpljene štete (vidjeti u tom pogledu zahtjev za prethodnu odluku u predmetu C-312/21, o kojem Sud još odlučuje).
- 24 Treba također istaknuti da dostava pismena društvima majkama u njihovo sjedište u drugoj državi članici tim društvima neće nužno priskrbiti nikakvu bitnu prednost. Naime, ona dijelom, zbog jezika i obrade dokumentacije, bolje organiziranu obranu mogu dobiti od odvjetničkih ureda sa sjedištem u Španjolskoj, gdje se nalazi sjedište njihovih društava kćeri. U pitanju je stoga ravnoteža između tužiteljeva i tuženikova prava na djelotvoran pravni lijek s obzirom na stvarnu korist postupovnih radnji koje utječu na jednu i drugu stranku. Osim toga, iako je u sudskoj praksi Suda utvrđeno da subjekt na kojeg utječe povreda prava tržišnog natjecanja svoju tužbu može podnijeti protiv društva kćeri i da se potomje društvo može osuditi zbog protupravnog postupanja svojeg društva majke, ako postojanje poduzetničke jedinice nije sporno, čini se logičnim to da društvo kći može primiti pismeno i dokumentaciju iz sudskog postupka koji je izravno pokrenut protiv društva majke.
- 25 Sud koji je uputio zahtjev dvoji u pogledu tumačenja članka 53. Povelje kad je riječ o odvagivanju djelotvorne sudske zaštite društva majke, u ovom slučaju društva AB VOLVO, i djelotvorne sudske zaštite subjekta oštećenog postojanjem zabranjenog sporazuma o kamionima, kao i ostvarenja korisnog učinka članka 101. UFEU-a. Pravo Unije ne tumače različito samo španjolski sudovi

nego i sudovi drugih država članica kojima su podneseni zahtjevi za izvršenje inozemnih presuda, koje su donesene u odsutnosti tuženika jer mu pismeno nije dostavljeno u njegovo pravo sjedište, i koje bi se, ovisno o slučaju, mogle ne priznati u skladu s člankom 45. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) br. 1215/2012. Ako bi sud koji je uputio zahtjev morao prihvatiti preispitivanje koje je zatražilo društvo AB VOLVO, osuđujuća presuda bila bi ukinuta, a postupak bi se morao ponovno pokrenuti, što znači da bi tužbu i popratne dokumente trebalo prevesti na tuženikov jezik i poslati ih u državu članicu u kojoj se nalazi njegovo sjedište.

RADNI DOKUMENT